

Om gjennomsnitt

Anta at gjennomsnittsalderen i Norge er 42 år. Hva sier det oss?

Gjennomsnittsalderen (sier vi) i Sverige er 40 år? Er det bedre eller dårligere? Hva kan forskjellen skyldes?

Tabell 1.1. **Befolkningssammensetning, etter alder. 2010. Antall og andel av befolkningen**

	Antall	Prosent av befolkningen
0- 9 år	602 401	12,4
10-19 år	637 356	13,1
20-29 år	612 617	12,6
30-39 år	677 461	13,9
40-49 år	700 695	14,4
50-59 år	613 814	12,6
60-69 år	503 243	10,4
70-79 år	290 590	6,0
80-89 år	184 367	3,8
90 år og eldre	35 655	0,7

Kilde: Befolkningsstatistikk, Statistisk sentralbyrå.]

I Norge ble det i 2015 solgt alkoholholdige varer tilsvarende 6 liter ren sprit pr innbygger. Hva tilsvarer det pr dag pr innbygger? [16,4 ml] Det blir man ikke full av! Hvordan kan det da ha seg at noen blir fulle likevel?

Overskrift i Aftenposten: «Du kaster 51 kilo mat i året» (<http://www.aftenposten.no/okonomi/Du-kaster-51-kilo-mat-i-aret-7378458.html>). Kaster du virkelig så mye?

Gjennomsnittet av 50 verdier er 100. Den 51. verdien er 1000. Hva blir gjennomsnittet nå? [(50*100+1000)/51=117,65]

Gjennomsnittet av 25 kjøp i en butikk er kr. 950,-. Så kommer to kunder som ikke kjøper noe. Hva blir nå gjennomsnittskjøpet? [(25*950+0)/27=879,63] Gjennomsnittet *for dem som kjøpte noe* er fortsatt 950,- men én som kjøper noe for 2 kroner påvirker også gjennomsnittet sterkt.

Folk på gaten deltar i en spørreundersøkelse. Resultatet kodes til 0=mann og 1=kvinne. Gjennomsnittlig kjønn beregnes til 0,48. Hva betyr dette gjennomsnittet? De hadde gjennomsnittlig 2,07 barn. Hvor mange av dem hadde akkurat så mange barn?

På et sykehus har pasienten gjennomsnittlig kroppstemperatur på 37,7°C mot normalt 36,5°C til 37,5°C. Var de nesten friske?

Altså:

- Gjennomsnitt skjuler alle variasjoner
- Én eller to målinger langt fra snittet vil påvirke snittet svært meget.
- Gjennomsnitt kan være meningsløst